

## Täysistunto

**Torstai 26.3.2026 klo 16.00—19.37**

### **9. Hallituksen esitys eduskunnalle Rikosseuraamuslaitoksen organisaation ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi**

Hallituksen esitys HE 25/2026 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**18.26 Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Yritän olla yskimättä. Rupesi äsken kutittamaan kurkkua, älkää sitä sitten ihmetelkö. — Lähdetään liikkeelle.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Rikosseuraamuslaitoksesta annettua lakia ja annettavaksi uusi laki rikosseuraamusalan tutkinnosta. Lisäksi tehtäisiin rikosseuraamusten täytäntöönpanosta annettuihin eräisiin lakeihin lähinnä virkanimikkeitä koskevia muutoksia. Lainsäädäntömuutokset perustuvat Rikosseuraamuslaitoksen eli Risen laajapohjaiseen valmisteluun.

Uudistuksen keskeiset elementit ovat Risen organisaatiouudistuksen toisen vaiheen toteutus rikosseuraamuskeskuksissa, risealan koulutusuudistus ja Risen mahdollisuus hankkia palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta tukemaan ja avustamaan toimintaansa. Vuonna 2022 toteutettiin Risen organisaatiouudistuksen ensimmäinen vaihe, ja tämä on nyt kaksoisvaihe. Tuossa ykkösvaiheessa kehitettiin Risen rakenteita niin, että aikaisempaa paremmin pystytään vastaamaan johtamisen ja ohjauksen tarpeisiin. Nyt uudistus ulotetaan rikosseuraamuskeskustasolle eli vankiloihin ja yhdyskuntaseuraamustoimistoihin. Tavoitteena on Risen ydintehtävien hoitamisen tukeminen, yhdenmukaisten toimintatapojen varmistaminen ja esihenkilötyön edellytysten kehittäminen. Tässä yhteydessä myös selkiinnytettäisiin virkanimikkeitä. Esimerkiksi nykyiseen yksikön päällikön virkaan palautettaisiin vankilanjohtajan ja yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan nimikkeet.

Mitä tulee koulutusjärjestelmän uudistamiseen, sillä varmistetaan, että Rikosseuraamuslaitos saa riittävästi koulutettuja vartijoita vankiloihin eri puolilta Suomea jatkossakin. Rikosseuraamuslaitoksen toimintaympäristö on muutoksessa, ja henkilöstön osaamisvaatimukset ovat kasvaneet. Uusien vankipaikkojen myötä, joita hallitus on hankkinut ja rahoittanut, tarvitsemme tietysti myös lisää vartijoita ja muuta Risen henkilökuntaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

Nykyisin joudutaan palkkaamaan ja on pitkään jouduttu palkkaamaan määräaikaisiin enintään kahden vuoden virkasuhteisiin niin sanottuja epäpäteviä vartijoita, joiden osuus vartijoista on jo noin 13 prosenttia. Siksi esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen järjestämän vartijakoulutuksen rinnalle otetaan käyttöön työssäoppimismalli, jossa vartijatutkinnon voisi suorittaa työn ohella opiskellen. Tämä mahdollisuus olisi henkilöillä, jotka ovat jo suorittaneet ammatillisen tutkinnon ja jotka jo toimivat Risesessä vartijan tehtävissä tuossa määräaikaisessa työsuhteessa ja jotka on arvioitu alalle soveltuviksi. Kyse olisi erityisesti esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan tai turvallisuusalan perustutkinnon suorittaneista. Tuon tutkinnon tuomasta osaamisesta olisi paljon hyötyä rikosseuraamusalan työssä. Näille toisen asteen tutkinnon suorittaneille annettaisiin työn ohella opiskellen asianmukaiset valmiudet toimia rikosseuraamusalan valvontatehtävissä. Kyse on esimerkiksi vankien kohtaamisesta ja voimakeinojen käytössä tarvittavasta osaamisesta sekä rikosseuraamusalan lainsäädännön tuntemisesta.

Tällä työssäoppimismallilla lisättäisiin opiskelun saavutettavuutta ja joustavuutta. Nykyisinhän rikosseuraamusalan tutkinnon voi suorittaa ainoastaan täällä Uudellamaalla Vantaalla Tikkurilassa. Tämä on osoittautunut ongelmaksi esimerkiksi Pohjois-Suomessa asuville, joita ala kiinnostaisi mutta jotka esimerkiksi perhesyiden vuoksi eivät halua koonaan muuttaa ja lähteä toiselle paikkakunnalle.

Uudessa ehdotetussa työssäoppimismallissa työpaikkaohjaajilla on tärkeä tehtävä. He ohjaavat opiskelijaa tämän suorittaessa rikosseuraamusalan tutkintoa työn ohella opiskellen. Rise resursoi tämän toiminnan asianmukaisesti eli varmistaa, että työpaikkaohjaajat koulutetaan koulutuskeskuksessa, että heitä on tarpeeksi, että he saavat tästä vaativasta lisätyöstä asianmukaisen korvauksen ja että ohjaustyöhön on käytettävissä riittävästi työaikaa.

Lausuntokierroksella kannettiin huolta siitä, että tämä työssäoppimismalli ja sen käyttöönotto rikosseuraamusalan vartijoiden osaamisen osalta voisivat heiketä, ja siitä, pystyvätkö työpaikkaohjaajat asianmukaisesti tekemään vaativaa opiskelijanohjaustyötä. Lausuntojen perusteella esitystä on täsmennetty muun muassa työpaikkaohjaustehtävän resursointia, alan tutkintokoulutuksen järjestämisen yhteyttä korkeakoulutukseen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä koulutukseen sisältyviä turvallisuus- ja perusoikeuspainotusta koskevilta osilta. Risen tehtävä on uudistuksen yksityiskohtia valmistellessaan ja toimeenpannessaan ottaa nämä huolet tarkasti huomioon. Rise vastaa rikosseuraamusten täytäntöönpanon lainmukaisuudesta, ja on selvää, että asianmukaisesti koulutettu vartijahenkilöstö on lainmukaisuuden toteuttamisessa keskeinen tekijä. On välttämätöntä varmistaa riittävä koulutettujen vartijoiden määrä ja laatu.

Risen mahdollisuus hankkia palveluita yksityisiltä palveluntuottajilta on eräs näistä uudistuksista. Rise hankkii jo nykyisin toimintaansa tukevia ja avustavia toimintoja yksityisiltä palveluntuottajilta. Kyse on esimerkiksi vankilan ruokahuollon järjestämisestä ja päihdehuollon järjestöjen tuottamista päihdehuollon palveluista. Näiden järjestelyjen ansiosta Rise voi keskittyä ydintehtäviinsä. Kyse voi olla myös toiminnoista, joissa tarvitaan sellaista erityisosaamista, jota Risellä itsellään ei ole, esimerkiksi tietystä rikoksettoman elämän valmiuksien parantamiseen tähtäävien toimintaohjelmien järjestämisestä. Rise valvoisi ja ohjaisi näiden palveluiden toteutusta ja tarvittaessa puuttuisi toimintaan. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Kiitokset ministerille esittelystä. — Sitten edustaja Strandman.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

**18.33 Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Hallitus esittää merkittäviä uudistuksia Rikosseuraamuslaitosta koskevaan lainsäädäntöön. Tärkein muutos liittyy koulutusjärjestelmän uudistamiseen, jonka tarve on selkeä ja kiireellinen. Nykyinen koulutusmalli tuottaa liian vähän osaavaa henkilöstöä vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Vankimäärä on kasvussa, ja samaan aikaan henkilöstön vaihtuvuus ja eläköityminen lisäävät rekrytointipainetta merkittävästi. Tulevina vuosina arvioidaan tarvittavan noin 200 uutta vartijaa vuosittain, kun taas tutkintokoulutuksesta valmistuu keskimäärin noin 154 vartijaa. Tämä näkyy jo käytännössä lisääntyneenä kuormituksena, kouluttamattomien osuutena ja henkilöstön työkuormana.

Uudistuksen tärkeä osa on työssäoppimisen väylän käyttöönotto nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle. Sen avulla muun ammatillisen tutkinnon suorittaneet voivat täydentää osaamistaan työn ohessa ja pätevöityä rikosseuraamusalalle. Tämä mahdollistaa olemassa olevan osaamisen tehokkaan hyödyntämisen ja nopeuttaa uusien työntekijöiden kouluttautumista. Samalla nykyistä tutkintokoulutusta kehitetään joustavammaksi ja saavutettavammaksi. Verkko-opintoja lisätään merkittävästi, koulutus alkaa jatkossa kahdesti vuodessa, ja opiskelijoiden aiemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan nykyistä paremmin. Käytännön taitoja vaativat osa-alueet, kuten tarkastustoiminta, voimakeinojen käyttö, ensiapu ja palo- ja pelastuskoulutus, säilyvät lähiopetuksessa, mikä takaa koulutuksen laadun. Työssäoppimisen ohjausta vankiloissa kehitetään ja opetushenkilöstölle tarjotaan mahdollisuus päivittää käytännön taitoja säännöllisten työskentelyjaksojen avulla.

Uudistuksen myötä voidaan varmistaa, että eri puolilla Suomea on riittävästi koulutettua ja pätevää henkilöstöä. Tämä vahvistaa rikosseuraamusalan toimintakykyä, lisää turvallisuutta ja tukee henkilöstön työhyvinvointia. Kyse on käytännön ratkaisusta, jotka turvaavat alan tulevaisuuden ja varmistavat, että tehtävät hoidetaan osaavasti ja turvallisesti. Siksi uudistus on tarpeellinen ja sen toteuttaminen on kiireellistä.

Kiitos, oikeusministeri Meri, tästäkin esityksestä koko Suomen parhaaksi. On erittäin arvokasta, että meillä on Suomessa tällä hetkellä oikeusministeri, joka tuo viikoittain lakiuudistuksia sujuvoittamaan ja järkevöittämään oikeudellisia toimia maassamme. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Hänninen.

**18.36 Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Rikosseuraamuslaitoksen työ on yksi yhteiskuntamme tärkeimmistä turvatehtävistä. Sen on pidettävä huolta siitä, että rangaistukset pannaan täytäntöön lain mukaan, mutta myös siitä, että vankiloissa pysyy järjestys ja että henkilöstö voi tehdä työnsä turvallisella mielin.

Tänä päivänä vankiloissa eletään tilanteessa, jossa väkeä on aiempaa enemmän ja tilat ovat monin paikoin täynnä. Kun vankiloissa on tiukkaa, turvallisuus korostuu kaikessa toiminnassa. Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia, jotka selkeyttävät johtamista ja arjen työnjakoa. Kun jokainen tietää, kuka vastaa mistäkin, myös turvallisuus paranee.

Arvoisa puhemies! On myös todettava, että rikosseuraamusala tarvitsee paljon uusia työntekijöitä. Vartijoiden tarve kasvaa, mutta koulutus ei ole pysynyt mukana. Siksi on tärkeää, että alan tutkintoa voidaan jatkossa suorittaa myös työn ohessa. Se auttaa meitä saamaan lisää osaavia ihmisiä valvonta- ja ohjaustehtäviin — sellaisiin tehtäviin, joissa ei riitä pelkkä yleinen koulutus vaan tarvitaan rikosseuraamusalan omaa erityistä osaamista. Tämä tuo joustavuutta arkeen. Lisäksi se tuo kaivattua selkeyttä siihen, miten palveluja voidaan hankkia esimerkiksi päihdekuntoutukseen tai vankien arkitaitojen vahvistami-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

seen. Tätä tehdään jo nyt, mutta lainsäädäntö ei ole ollut kaikilta osin ajan tasalla. Jatkossa varmistetaan, että jokainen ulkopuolinen toimija toimii viranomaisten ohjauksessa, noudattaa salassapitoa ja tekee työnsä tavalla, joka tukee turvallista arkea vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamuksessa.

Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys ei ole vain hallinnollinen uudistus. Sen ydintä on turvallisuus. Kokonaisuudessa keskeistä on turvallisempi työympäristö henkilöstölle, turvallisempi arki vangeille ja loppujen lopuksi turvallisempi maa meille kaikille. Siksi pidän esityksen tavoitteita oikeina ja perusteltuina ja toivon sille huolellista valiokuntakäsittelyä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Nieminen.

18.40 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Vartijan työ on vaativaa monella tasolla. Se on jatkuvaa valppautta, ihmisten kohtaamista ja turvallisuuden ylläpitämistä tilanteissa, jotka voivat muuttua nopeasti. Samalla työssä ollaan lähellä ihmisiä, usein vaikeissa elämäntilanteissa, mikä tekee siitä myös henkisesti kuormittavaa. Kuormitus näkyy arjessa. Epäsäännölliset työajat, henkilöstövaje ja turvallisuusriskit kasaantuvat helposti samoille ihmisille. Kun väkeä on liian vähän, jokaisen työmäärä kasvaa, palautuminen jää vähäiseksi ja jaksaminen on koetuksella. Tämä ei ole vain työhyvinvointikysymys, vaan se vaikuttaa suoraan myös vankilaturvallisuuteen. Turvallisuus syntyy ennen kaikkea ihmisistä: siitä, että paikalla on riittävästi koulutettua ja kokenutta henkilöstöä. Jos henkilöstöä on liian vähän tai osaaminen puutteellista, riski ongelmatilanteisiin kasvaa väistämättä.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä suunta on ollut huolestuttava. Vankimäärä kasvaa, ja uusia paikkoja rakennetaan, mutta samaan aikaan alalta poistuu jatkuvasti väkeä. Nykyinen koulutus ei tuota riittävästi uusia vartijoita vastaamaan tähän tarpeeseen. Se näkyy myös siinä, että kouluttamattoman henkilöstön osuus on kasvanut. Siksi koulutusjärjestelmän uudistaminen on perusteltua. On tärkeää, että alalle saadaan lisää tekijöitä ja että koulutus joustaa paremmin erilaisiin taustoihin. Työssäoppimisen malli voi olla hyvä keino tuoda alalle ihmisiä, joilla on jo valmiiksi sopivaa osaamista. Samalla kuitenkin on pidettävä kiinni siitä, että koulutuksen laatu säilyy. Vartijan työ ei ole tehtävä, johon voi tulla puutteellisilla valmiuksilla. Osaaminen on keskeinen osa turvallisuutta sekä henkilöstön että vankien näkökulmasta. On tärkeää, että koulutuksesta ja sen sisällöstä pidetään kiinni.

Tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on se, miten tästä työstä tehdään sellainen, jossa ihmiset haluavat myöskin pysyä. Se tarkoittaa edelleen, että meillä on riittävästi henkilöstöä, työolot ovat kohdillaan ja että työssäjaksamiseen panostetaan aidosti.

Arvoisa rouva puhemies ja ministeri! Toimintaympäristön muutokset asettavat paljon haasteita ja vaatimuksia tälle alalle. Ne on otettava huomioon, ja siksi tosiaan tätä uudistamista tarvitaan.

Haluan vielä tähän lopuksi nostaa ministerin esittämän asian päihdehuollon tärkeydestä, josta ainakin itse usein työssäni saan palautetta, etenkin sen toimimattomuudesta. On äärettömän tärkeää, että siihen panostetaan ja tämä ulkoinen mahdollisuus ostopalveluihinkin mahdollistetaan tämän esityksen myötä. — Kiitos ministerille.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Rintamäki.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

**18.43 Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Hallituksen esitys tuo eduskunnan käsittelyyn merkittävän kokonaisuuden, jolla uudistetaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiota ja rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmää. Esitys rakentuu laajalle valmistelulle ja jatkaa organisaatiouudistuksen toista vaihetta, jonka tavoitteena on vahvistaa Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtävän suorittamista, yhdenmukaistaa toimintatapoja ja parantaa esihenkilötyön edellytyksiä. Keskeinen muutos koskee koulutusjärjestelmää. Nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle ehdotetaan työssäoppimisen mallia, joka mahdollistaa tutkinnon suorittamisen esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan tai turvallisuusalan koulutuksen pohjalta samalla, kun henkilö työskentelee määräaikaisena vartijana Rikosseuraamuslaitoksessa. Tämän muutoksen tavoitteena on turvata riittävä ja osaava henkilöstö tilanteessa, jossa toimintaympäristö muuttuu ja vartijatarve kasvaa uusien vankilapaikkojen myötä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää avata lyhyesti, miten uusi malli eroaa aiemmasta. Aiemmin rikosseuraamusalan tutkintokoulutuksen saattoi suorittaa käytännössä vain Rikosseuraamuslaitoksen omassa koulutuskeskuksessa, jonka alueellinen keskittyminen pääkaupunkiseudulle, resurssien niukkuus ja koulutusväylien rajoittuneisuus vaikeuttivat riittävän henkilöstön saatavuutta. Malli oli siis yksikanavainen ja vahvasti keskitetty. Uusi esitys tuo nykyisen tutkintokoulutuksen rinnalle vaihtoehtoisen väylän, jossa jo muun ammatillisen tutkinnon suorittaneet voivat päteväytyä työn ohessa. Tämä mahdollistaa aiempaa monipuolisemman rekrytoinnin, hyödyntää laajempaa osaamis pohjaa ja avaa alan myös henkilöille, joilla on jo valmiiksi tehtävään soveltuva tutkinto, kuten turvallisuus- tai sosiaali- ja terveysalan koulutus. Uusi malli on siten joustavampi, saavutettavampi ja paremmin työelämälähtöinen kuin aikaisempi, yksiraiteinen koulutusjärjestelmä.

Esitys myös selkeyttää sääntelyä yksityisiltä hankittavista tukipalveluista, jotka eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä mutta tukevat Rikosseuraamuslaitoksen ydintehtävää esimerkiksi ruokahuollon ja päihdekuntoutuksen muodossa viranomaisen valvon-  
nassa.

Arvoisa puhemies! Uudistus vastaa selkeään tarpeeseen. Nykyisellä mallilla Rikosseuraamuslaitos ei saa riittävästi pätevää henkilöstöä ja koulutuksen keskittyminen sekä resurssipula ovat olleet merkittäviä rakenteellisia haasteita. Esitys tarjoaa konkreettisia ratkaisuja näihin ongelmiin ja vahvistaa rikosseuraamusjärjestelmän toimivuutta pitkälle tulevaisuuteen. Kannatan esityksen etenemistä. Se vahvistaa yhteiskunnan turvallisuutta, luo toimivampia rakenteita ja parantaa viraston mahdollisuuksia rekrytoida osaavaa henkilöstöä koko maahan. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lehtinen.

**18.46 Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Alkuun pitää todeta, että vartijan ammatti on vaativa tehtävä, jossa on paljon oikeuksia ja mahdollisuuksia rajoittaa ihmisten arkea. Siksi onkin erityisen tärkeätä, että nyt kun tämä uudistus tehdään, niin pohjatutkinto on aidosti soveltuva siihen uuteen tehtävään, mikäli ne opinnot tehdään etänä ilman laajempaa tutkintokoulutusta.

Erityisen tarkkaan tässä pitää huolehtia siitä, että koulutuksen laatu säilyy tasaisena — siis se, että jokaisessa yksikössä annetaan samansisältöistä koulutusta yhtäläisillä taidoilla. Siinä on ehkä ikään kuin riskin paikka tässä uudistuksessa, kun se eriytyy laajasti ympäri Suomea.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

On vaikeaa nimittäin oppia — ihan omasta kokemuksestakin voin sanoa — kirjekurssilla tai etäopintoina käytännön taitoja, eikä saa ikään kuin vertaistukea muista opiskelijoista, mikä on tietyllä tapaa sen tutkintomuotoisen mallin hyvä puoli. Mutta toisaalta ymmärrän sen, että nykytilanteeseen nähden, jossa on täysin kouluttamattomia vartijoita, tämä on huomattava parannus. Siinä mielessä olen tämän kanssa kyllä samaa mieltä.

Esimerkiksi poliisin puolellahan on tällä hetkellä tällainen yksikanavainen malli yhdessä paikassa Suomessa, ja sielläkin on ajoittain ollut vaikeuksia saada soveltuvia hakijoita riittävästi. Ymmärtääkseni varmaan sama on ollut myöskin tässä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, että sinne ei ole riittävästi ollut hakijoita. En tiedä, onko myöskin niin, että ei ole riittävästi ollut paikkoja siihen tarpeeseen, mitä vartijoita tarvitaan.

Myöskin se tässä olisi hyvä huolehtia, että joku väylä näillä uusilla opiskelijoilla olisi sitten verrata niitä omia taitoja ja käytänteitä ympäri Suomen muissa vankiloissa toimivien kanssa, vaikkapa joku yhteinen kokoontuminen tai muu, mikä myöskin lisäisi sitä ryhmäytymistä, mikä monesti on tärkeätä lähiopinnoissa. Monessa viranomaistoiminnassa on sellainen malli, että jos toimii jossakin toisessa yksikössä tai vaikka toisessa poliisilaitoksessa, niin ne toimintakulttuurit ja toimintatavat ovat hyvin erilaisia. Jos ikään kuin oppii vain yhden mallin tai yhden tavan, niin se ei välttämättä ole aina hyvä asia siinä kokonaisuudessa. Siksi olisi hyvä, että varmistetaan se, että tämä laatu pysyy mahdollisimman korkeana. En tiedä, oliko se tieto täällä tausta-aineistossa, mutta onko se isoin ongelma tällä hetkellä ollut se, että ei ole hakijoita, vai se, että ei ole riittävästi kapasiteettia?

Joka tapauksessa hyvä uudistus, että saadaan meille osaavia vartijoita lisää töihin.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Edustaja Lyly.

**18.49 Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin ministeri Meri täällä hyvin totesi, tässä vankimäärä on kasvanut. Se taitaa olla kolme ja puoli tuhatta tällä hetkellä ja 200 enemmän kuin edellisvuonna. Tässä ollaan isossa haasteessa henkilökunnan ja tilojen osalta, ja 13 prosenttia on sellaisia, joilla ei ole aikaisempaa tutkintoa tähän työhön.

Kannan aivan samaa huolta kuin edustaja Lehtinen, joka tuossa aiemmin puhui osaamisesta. Kun kuuntelin tässä yksi päivä radiota, niin tästä oli myöskin radio-ohjelma, jossa henkilökunnan edustajat olivat aika huolissaan siitä, pysykö tämä osaamistaso riittävän hyvällä tasolla, koska lausuntopalautteenkin mukaan täällä pidetään Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksen antamaa opetusta laadukkaana ja hyvänä.

Nyt, kun mennään työn ohessa oppimiseen, siinä on monta tekijää. Edustaja Lehtinen puhui eri toimipaikkojen ja vankiloiden omista käytännöistä ja kulttuureista. Ne vaihtelevat ympäri Suomea, niin kuin varmasti hyvin tiedetään, mutta erittäin tärkeä rooli tulee olemaan myöskin työpaikkaohjaajilla, heidän ammattitaidollaan, kuinka tätä ohjausta tässä tehdään. Siihen pitäisi kiinnittää erittäin paljon huomiota.

Sitten vielä tämä lähiopetuksen määrä, kun se on aika pieni tässä — käytännössä ei ole. Sanoisin, että se ehkä sitten toisi sitä tasavertaista laatua ja osaamista ympäri Suomen paremmin. Ehkä lopussa pitäisi miettiä, pitäisikö tässä olla perässä joku ammattitutkinto, joka sitten määritteli työn ohessa oppimisen tason ja osaamisen kaiken kaikkiaan. Itseäni tässä esityksessä huolettaa nimenomaan tämä, että me ei oikein tiedetä nyt sitten, minkälaista osaamista me saadaan vankiloihin. Se on kuitenkin sellainen työtehtävä, joka vaatii korkeata ammattitaitoa. Tämä on ehkä tämän esityksen ongelmallisin kohta, ja jotenkin

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2026 vp

toivoisin, että tähän tätä seurantaan tulisi ja ruvettaisiin miettimään sitä, miten tämä työn ohessa opittu voidaan sitten vertailtavalla tavalla todentaa ympäri Suomen samanlaisilla mittareilla ja asioilla. Siihen suuntaan pitäisi mennä. Silloin me voidaan olla varmoja siitä, että meillä on ammattitaitoinen porukka tekemässä tätä erittäin tärkeää työtä tuolla vankiloissa. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Tarja Filatov:** Haluaako ministeri käyttää viimeisen puheenvuoron?

**18.52 Oikeusministeri Leena Meri** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan otan kiinni koulutuksesta ja sen sisällöstä. Vuonna 22 viime hallituskaudella käsitelimme oikeudenhoidon selontekoa, ja jo silloin tuli esille se, että joko koulutuspaikkoja ei ole riittävästi tai sinne ei saada riittävästi koulutettavia ja vankiloissa työskenteli jo silloin hyvin paljon niin sanottuja ammattialan tutkintoa suorittamattomia henkilöitä niin kuin nytenkin. Tilanne on nyt siis se, että siellä on ihmisiä, joilla ei ole riittävästi koulutusta. Silloin eduskunta hyväksyi tämän näkemyksen, että pitää lähteä selvittämään näitä koulutuksen kehittämistarpeita ja että koska tarvitaan lisää vartija- ja ohjaushenkilökuntaa, niin tämä koulutusuudistus pitää tehdä. Sinänsä on ihan positiivinen asia, että tälle alalle on työpaikkoja ja koulutuspaikkoja, joita nyt tällä hetkellä myös lisätään. Siellä on ollut ennestään vajausta, jota lähdetään täyttämään.

Mitä tulee sitten koulutuksen sisältöön, niin totta kai Rikosseuraamuslaitoksen ja tämän koulutuskeskuksen tulee opintosuunnitelmassa ja oppitehtäväjaossa määritellä nämä etäopiskelut ja opiskelun sisällöt. Tässä luodaan sille raamit, niin että me emme suinkaan täällä niin sanotusti tee sitä opintosuunnitelmaa, vaan se kuuluu Rikosseuraamuslaitoksen lakisääteisiin tehtäviin. Mutta niin kuin täällä hallituksen esityksessä todetaan, esimerkiksi voimankäyttö ei ole sellainen, mitä voidaan etänä suorittaa.

No, edelleenkin on siis mahdollista, jos haluaa, mennä Vantaan Tikkurilaan opiskelemaan. Sehän jatkuu siellä, ihan kuka vain sinne haluaa, niin että sitä ei poisteta, mutta tässä tuodaan nimenomaan toisen asteen koulutuksen saaneille määräaikaisessa työsuhteessa oleville nyt niin sanotusti epäpäteville henkilöille mahdollisuus saada se vartijan tutkinto. Tietysti tässä opintosuunnitelmassa vahvistetaan, mitä kaikkea siellä pitää olla, ja totta kai on äärettömän tärkeää, että se on tasalaatuista. On Rikosseuraamuslaitoksen tehtävä huolehtia, että se on tasalaatuista. Lakivaliokunnassa kaikki ideat ovat tervetulleita seurantaan ja muuten, mutta olisi ihan hienoa, että saisimme nyt ympäri Suomenmaata vartijoita innostumaan tästä tehtävästä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.